

TELEGRAFUL ROMÂN.

Sibiin

Apare Marți, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
 Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
 Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserții a se adresa la:
 Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
 Corespondențele sânt a se adresa la:
 Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 25.
 Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiéză.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cătră onorații cetitori!

„Respândirea culturii în vite păturile societății omenesci” — ecă o trăsătură principală din caracteristica timpului modern! Némurile cele mai înaintate se întrec întru realizarea acestui principiu *democratic* în adevăratul înțeles al cuvântului, și nu Românii vor să fie cei din urmă, cari aul și înțeleg glasul secolului în care trăim.

Când Marele nostru *Andrei* a înălțat înainte cu un pătrariu de secol organul „Telegraful român”, una din cele multe instituțiuni, ce le-a creat el pentru cultura poporului român: atunci neuitatul nostru părinte a fost în sinul națiunii sale mult iubite talmăcitorul ideilor moderne, pe cari el mai adănc dór ca ori și care dintre Românii contemporani din monarhia ecăsta le-a pătruns. *Tot Românul* să învețe carte și să se lumineze! Întru ajungerea scopului acestuia tóte înlesnirile!

„Credem deci în conformitate cu spiritul nemuritorului Arhipăstoriu și ținem a urma totdeauna în coînțelegere cu onor. public cetitor, dacă ne permitem a adopta în scrierea noastră elementul *fonetic*, deși cu óre care restricțiuni, dictate parte și de considerațiuni, ce trebuie să le avem față de onor. cetitori ai nostri de până acuma.

Principiul fonetic este o cerință a limbisticii și pedagogiei moderne.”)

Introducerea „semnelor” în scriere însă are o însemnătate *socială*: se ușorează lățirea culturii la tóte clasele poporului nostru — și are totdeauna o

*) „Folșora Tel. Rom.” Anul II. 1877. Nrii 17—21.

însemnătate *națională*, căci Românii de dincolo de Carpați și din Bucovina scriu cu „semne”.

„Telegraful Român” vrea să fie un organ *popular și național!* —

Redacțiunea.

Sibiin, 2 Ianuarie.

Linea anului trecut ne a lăsat puțină lucrură pe anul nou, în care sântem teja de două zile. Alegerile oficialilor comitatensi în tot cuprinsul patrii ne dau o iconă tristă despre idea autonomiei municipale din Ungaria. Ecăsta unică impregiurare este în stare a umplé de mahnire pe fiecare cetățan bun cu simțeminte adevărat constituționale. Sânt însă și alte multe impregiurări, cari ating interesele culturii și a le averii, a căror amintire numai, ne mahnesc și mai mult decât tótă procederea la alegerile oficialilor în comitate. Decât cum le avem astăzi, le am cinsti mai bucurós guvernului, să le facă pe calea denumirii și să ne cruțe de pierderea de timp, de spese, pe la adunări și în fine de multe emoțiuni zadarnice; deórece în urma urmelor tot organul guvernului decide pe cum vaesce. Am nai cruța la eventualitatea denumirilor și apostrofările, cari ni se fac adeseori, dicënduni-se că sântem inimizii statului, din simplul motiv, că nu gândim și noi în tóte ca ómenii guvernului, și interpretăm legea așa după cum credem cătrebue interpretată.

Dar să ne întórcem la firul părășit. Amestecul guvernului în afacerile noastre scolastice, dispozițiunile cele fără de considerare la sêracia poporului și la seceta cea mare de câștig în tótă întindrea țerei, și pe lângă tóte aceste, nănduratele execuțiuni de dare în tóte părțile patriei, sânt nice stimuli, cari nu pot stârni în noi bucuria, ci descătează înfricoșat și pe cel mai răbdător patriot.

Dar óre am terminat cu tabelultrist?

Adevărat că materialul nu ar fi sfișit; la tótă întâmplarea însă prea vast pentru înguste colóne ale unui diariu. Iconă, ca să fie întrégă și să fie o adevărată reproducțiune a situațiunii ar trebui să cuprindă și neajunsele, cari nu purced de sus, de la guvern, neajunse, cari se nasc în sinul societății noastre mai înguste și cari sânt tot așa de păgubitoare ca și cele cari vin de sus. Avem și noi, poporul român, scăderi politice, d. e. aplecarea spre desbinare în momente decizitoare, scăderi bisericesci și scolare d. e. puținil interes de dênsele și abandonarea lor pe umerii cătorva funcțiunari; pe când ele ne intereséză pe toți Românii, ori de ce confesiune.

Când ne ocupăm cu descrierea situațiunii în modul de mai sus, pentruca să vedem ce ducem din anul trecut în cel nou: — departe de noi a voi să stêrnim ură asupra guvernului, séu asupra celor interesați în cauzele și afacerile amintite. Din contră, le aducem aminte publicului, pentruca să mediteze asupra lor, dinpreună cu noi, și la tēmpul séu să concurgă, dimpreună cu noi la posibila îndreptare a neajunsurilor de ori-ce natură.

Ori ne va succede de tot, ori în parte, la tótă întâmplarea terminând anul în care intrăm acum mai bine ca cel trecut, vom avé cel puțin la finea anului viitoriu zile mai plăcute. *Mai bine târziu decât nici odată!*

Resbelul.

Sibiin, 2/14 Ianuarie.

O nouă lovitură grea a suferit Turcia. În 9 Ianuarie n. armata principală — unica despre care mai dispuneau Turcii — prinsă de rășesc Radetzky la strimțórea dela Șipca. 28,000 soldați, 10 baterii și un regiment de cavalerie sânt prinși. Afară de catastrofa de la Alagia-Dagh, în cronica

acestui resbel n'avem de a registra o întâmplare mai însemnată decât este ecăsta. Turcia nu mai are acum nici o armată, ci dispune numai despre adunături de miliție, care este adădată în fortificațiunile Adrianopolei. De la Cazanlic, unde stă astăzi Radetzky, până la Adrianopole sânt 20 miluri — o distanță, care pentru cozacii rusesci este numai o jucărie a o percurge. După Adrianopole pentru Rusi nu mai este stavilă până la Constantinopole.

Cât de crâncenă a fost lupta trupelor cu elementele la trecerea *Balkanilor*, o ilustréza în mod fórte interesant urmatorul telegram oficial din Bogot cu datul 7 Ianuarie n.:

În 25 Decemvrie trupele de la Orhanian au înaintat spre Ciurian și de la Vraces spre Umungaci și Șiliava: pentru detașamentul de la Orhanian care și a facut marșul în colóne, s'a construit prin pioneri un drum nou; ecăsta lucrare s'a început în 21 Decemvrie; pentru a ascunde Turcilor direcțiunea marșului s'a ocupat la pólele sudice a le Balcanilor satul Ciurian de escadronul dragonilor astrachani; în Ciurian s'au recules peste di pioneri, cari din 21 până în 25 Decemvrie au lucrat tótă nóptea pentru a gâta drumul lat. În 24 Decemvrie un vihor amenința practicabilitatea drumului, acoperindul cu zăpadă și ghiată; avangarda sub comanda generalului Rauch a trebuit să taie trepte în ghiată pentru a puté transporta tunurile si i a trebuit 24 óre pentru a înainta 1/2 de mil; în 25 Decemvrie séra începú coborirea munților; coborirea a fost și mai grea decât suiirea, fiindcă delurile erau așa de pedice, încât tunurile trebuiau slobeșite în funii din *corceii* în opaciu; corceii de munițiune s'a îndreptat în jos góle și munițiunea s'a transportat a mână. În 27 Decemvrie avangarda începú a se raila în Ciurian; *Gurko* a priveghiat în persónă trecerea și a sosit în Ciurian numai în 26 Decemvrie séra. Întréga colónă de la Orhanian a sosit

FOIȚA.

e datini la sêrbătoril crăciunului și la anul nou.

La sêrbătorile crăciunului și la anul nou în tóte părțile locuite de Români, se păstréză datine din străbuni, care se țin și se observă cu tótă rigorositatea. În diferitele provincii datinile au suferit óre care variațiuni, luse în deobște ele sânt unele și aceleși.

În Transilvania în ajunul de crăciun când inseréză, pornesc colindătorii cu mici cu mari, pe rënd și cântă la ferestrite creștinilor, prevestind nascerea Mântuitorului. Unii, cari a fostu și prin școli umblă cu tēua și cu iconă nascerei cântând chiar troparele nascerei și alte colinde. În orașe mai însemnate se face de acestia sânt

dei sânt înuțați de cătră gazdă să între în casă, unde apoi se incinge câte o vetricere fórte veselă.

Acet obicei mi este cunoscut din copilăia mea; nu știu dacă și astăzi se mai conservă, mai vértos în părțile nordice ale Câmpiei din Transilvania, și în comitatul Dobócei și pe valea Năsăud-Rodna.

Acești colindători umblă tótă nóptea până despre ziua, se înțelege pe la sate, și Românii întrețin focul nestins, puiind câte un butuc (ciótă) pe loc, care se numesc în multe părți: „*butucul lui crăciun.*”

În orașe mari umblă colindătorii în tótă durata sêrbătorilor, însă numai până la 10 óre séra. Cu irodii, umblă până la ziua Botezului lui Christos.

În România despre Danăre (Muntenia) umblă copii în dióri de ziua ajunului strigând la ferestrii: „*Bună dimineța moș crăciun.*” Preste di umblă cu iconă nascerei și séra, parte colindă pe la ferestrii, ér parte umblă cu stēua nu numai în ajun, dar și în ziua sêrbătorilor până în

În ajunul anului nou se forméză cete de câte 4—5 inși și mai mulți, cari fac șgomot, sunând clopoțelele și pocnird cu bicuriile și strigând: La mulți ani! etc. dela casă la casă. A dóua di de de dimineța pornesc copii cu sorcova la felicitat. Sorcova este o vâgă (nuica) cu două ramuri, 1/2 metru lungă, și impodobită cu flori, cordele (patlice) și cu alte lucruri strălucitoare. Cu ecăsta atinge mereu pe persóna ce o felicită, până când termină urrea următoare: „*Sorcovă veselă! să trăsai să îmbătrânesci, ca un măr, ca un pâr ca un fir de trandafir; câte pae (sac șindile, olane sau cu ce va fi copentă casa) sânt pe casă atăția galbeni pe masă!*”

Éră preste di umblă parte cu urez parte cu bombóne de sémână prin casă urând de anul nou cu: „*să trăiți la mulți ani!*”

În România, dincóci de Moldova, în ajunul crăciunului inci de pe la 9 óre dimineța umblă preștii (cu epitrafirul pus, ca și în ajunul Botezului) cu iconă nascerei Domnului, din casă în casă, cântând:

„Nascerea ta Christóse . . . si: „*Fecióra astăzi . . .*”. Séra când intunecă, încep copiii a colinda următórea colindă:

Sculăți! sculați boeri mari,
 Florile d'albe!
 Că vé vin colindători

Nóptea pe la cântători
 Florile d'albe!
 Și nu vé vin nici c'un réu
 Florile d'albe!
 Ci v'aduc pe Dumneșeu
 Florile d'albe!

Să vé mântue de réu,
 Florile d'albe!
 Un Dumneșeu nou nascut,
 Florile d'albe!
 În scutece învêlit,
 Florile d'albe!
 Sculați voi Români plugari,
 Florile d'albe!
 Că pe cerie s'a aréat,
 Florile d'albe!
 Un lucéfer luminat,
 Florile d'albe!
 Ioima să'ntinerescă,
 Florile d'albe!

nici unul nici altul nici amândoi (Cogaľnicean și Ristic) împreună.

Românii mai au un titlu de a fi bine văduți. Este tratamentul cel bun ce află Turcii la densă. Cu toate acestea Românii tot nu sânt „demni“ de întreg „amorul“ concetățenilor noștri. Afirm însă, că dacă Magiarii din Transilvania n'ar scormi atâtea asupra noastră, Ungaria ar fi simpatică României, un câștig imens pentru Români și pentru Magiari și în fine pentru orientul Europei.

Veți fi aflat că regele Italiei Victor Emanuel a murit.

Procesul Miletici.

În 29 Decembrie a. t. s'a început în Pesta acest proces așteptat cu atâtea nerăbdare. Tribunalul compune din: vicepreședintele L. de B. ..., consilier regesc, raportorul Dr. ..., Fr. ..., votant și notari ..., protocolist. Ca avocat pare viceprocurorul ..., ear ca defensor Dr. ...

Martorii invitați din partea tribunalului sânt următorii: G. Rancovics din Kis-Zombor, I. Timaresevics din Belgrad, C. Ioanovics din Neoplanta, V. Lu..., P. Vidak și V. Najinsky din Kikinda, T. Stefanovics din ..., T. Gorgyics, D. Bassanasky, N. Zeg..., A. Bence ..., Csurog, I. Szabadkay din Csurog.

La dorința defensorului s'au invitat 14 martori.

La întrebările generale făcute în limba maghiară, Miletics răspunde germănesce declarând, că este de 52 ani, născut în Matorin „granița militară“, că n'a fost pedepsit decât pentru un articol publicat și că densusl este avocat, diarist și deputat în dieta țrei.

Procurorul de stat Dr. Bökch cetesce pe scurt invinuirea. De când cu restabilirea maghiară de stat Miletics și diarul s'au „Zastava“ au fost, cari au combătut și au agitat mai mult în contra acelei țrei de stat; Miletics a fost, care a nutrit în poporul sârbesc ură și inimizție în contra constituțiunei și întregității statului.

Martorul George Rancovics, care trece de invinuitorul principal, afirmă că pe la sfârșitul lui Maiu 1876 Dr. Szvetozar Miletics, în odaia Nr. 9 a otelului „la regele Serbiei“ a ținut o vorbire în prezența și auzul lui S. Cassapinovics, Vransevics, S. Popovics, Ascentievics, L. Kostics, și alții. În această vorbire Miletics a dis, că în Bănat, în Baeska și Granița militară sârbescă s'ar afla 20—30,000 voluntari gata a sprijini Serbia în reșoiul contra Turciei și că spre a pute trece voluntarii neimpedecați în Serbia la cea d'ntăiu bubuire a tunului va trebui să provôce o rescôlă în Ungaria; bani și arme va da Serbia, de altcum țara însăși are arme destule la cas de nevoie. Miletics provôcă pre cei de față a lucra prin agenții lor în acest înțeles, căci de va birul Serbia, el va întinde mâna de ajutoriu spre a mântui de „Mongoli și serbofagi“ pre Sârbii cari locuesc în Ungaria. Așa va fi cu putință a reuși Bănatul, Baeska și Sirmia cu Serbia formând un regat sub principele Milan. Apoi că preoții din părțile amintite trebuie să se silească a provoca o rescôlă pentru a mântui pre Sârbii de vâșmașii lor Magiari. Martorul Rancovics adauge că Miletics a ținut această vorbire ca toat și că cei prezenți în număr de vreo 20 înși au răspuns cu aplause și făgăduind a realiza aceea ce le demândă Miletics. În sfârșit dice, în Serbia este respândită scirea, că între Sârbii Ungariei va isbucni o rescôlă și că acesta în fie-care moment se pôte intempla. Cu ocașiunea vorbirii s'ar fi amintit până și cetății, unde să se începă revoluția și anume Mitrovics, Ruma, Neoplanta, Vucovar, Esseg, Panciova, Biserica alba etc. Omladina ar vè pretutindenea telete, cu scop de

Rancovics: Aprôpe toți martorii aici de față.

Dr. Laszy: Agenții numiți au recrutat ômeni sau ba? — Rancovics: Desigur eu cunosceam pre toți voluntarii sosiți din Ungaria după locul de unde erau. Agenții au distribuit între cei mituiți 30,000 galbini dați de regimul sârbesc.

La întrebările defensorului asupra odăei din cestiu Nr. 9, martorul răspunde cam încurcat scusându-se, că nu și mai aduce bine aminte.

Procurorul Dr. Bökch: În aceea vorbire a lui Miletics s'a amintit rescôla din Ungaria numai așa în trecut sau ca scop al agitațiunei? — Rancovics: Asupra rescôlei s'a vorbit lămurit și s'au luat dispoșiții meritorii spre acest scop.

Președintele (cătră acusat): Ce observări ai avè de făcut la festințele martorului? — Dr. Miletics: Eu nu pot să răspund decât cu indignațiune. Pre Rancovics aici când nu l'am văduț; el mă cunosce pôte de cănl cu candidatura mea de deputat în Kikinda. În otelul „la regele Serbiei“ cu ocașiuna petrecerei mele în Belgrad nu am făcut un pas, afară de o singură dată când întrând ziua în acel otel am beut un păhar de bere. Întrégă espunerea lui Rancovics este mincinosă și că densusl (Miletics) va înșiri, contra-motive de o natură cu totul obiectivă, prin cari va da de gol pre martorul cu fasiunile sale neadevârate.

Președintele: Te fac atent, că mărturisirea lui Rancovics se pôte înări prin martorul Timaresevics—Miletics: Asta se va vedè. Președintele: care a fost scora călătoriei dtale la Belgrad?

Dr. Miletics: Ca publicis și redactor al diarului „Zastava“ și șica deputat dietal unguresc am ajuns la Belgrad spre a mă înțirma cum se cade întrun timp așa furtunos cum era când cu isbunirea rēșoiului. Eu aveam să pun în rendială în Belgrad și o afacere de avere în înteresul unei cumnate. De altmintețlea atuni nu credeam a comite o crimă călătorind la Belgrad. Anunțat în secuiul al 16 saral 17 lea s'a întemplat ca să se osândescă Bruno, căci a petrecut în Londra și Geneva. Eu am fost îndreptățit a merge la Belgrad, unde se aflau atunci diariști adunați din tôte țările.

(Va urma.)

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE „Telegraful român“:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Adresele ne rugăm a se scrie curat; a se pune posta ultimă, și în loc de epistole de prenumerațiune recomandăm onor. public asignatele postale, (Posta-Utalvány — Post-Anweisung) ca împreunate cu spese mai puține și ca mai sigure pentru înaintarea banilor de prenumerațiune.

Acei p. t. domni, cari și înoiesc abonamentul, sânt rugați a ne avisă de timpuriu pentru ca să ne scim oțenta cu tipărirea esemplarelor, și a lipi adresele dlor pre asignatele postale. Și unii și alții sânt poțtiți a se adresă la reditura „Telegrafului Român“ în Sibiu. Colectanților de 10 prenumerațiuni li se dă un esemplariu gratis.

Varietăți.

* (Necrolog.) În 10 Ianuarie 1878 st. a. a reposat aici G. A. Kayser, doctor de filosofie, magistru de farmacie, membru mai multor societăți științifice etc. ect. în etate de 61 ani.

Prin môrtea acestui barbat, stimat de toți cari l-au cunoscut, s'a pierdut pe una din acele sințe noi...

științei și sprijinesc totdeodată aspirațiunile spirituale a tuturor acelor. Rēposatul, de și un fiu credincios al națiunei sale, prin înălțimea spiritului și prin rară blândeță a su fletului s'eu a fost lipsit de ori ce priviri străine față de alte națiuni. Cu deosebire Dr. Kayser se interesă de nișuințele literare a Românilor, aflând o adevărată plăcere în cetirea de scrieri romănesce.

La mormântul acestui venerabil om aducem un „Have pia-anima!“

* (Raportul) asupra adunării gen. a cttalului Sibiu ținute în Decemv. v. din lipsa de spațiu, se va publica în Nr. viitoriu.

* (Fôia nouă.) Cu începutul anului c. a apărut în Sibiu „Observatoriul“ sub redacțiunea dlui G. Baritiu.

* (Prisonierii Români.) — O parte din prisonierii Români, peste patru sute, sânt internați la Constantinopoli în căsarma Selimie.

Sultanul, avându dorință să i vadă, s'au adus și i-au trecut în revistă. Majestatea Sa a rēmas încântat de înfățișarea lor demnă a împărțit fie-cărui soldat, din casetta sa, câte două sute lei turcești, ear oficerilor solda îndoită a gradului lor.

Soldati și oficeri sânt întreținuți conform gradului și soldei ce aveau de la guvernul român.

Copiii constantinopolitani, de la venirea prisonierilor dorobanți, sânt în crâncen cu curcanii, căroro le smulg penele, și îndată ce ved câte un dorobanț fără penă în căciulă, alergă după el strigând: „Bre, Vlah, na penă să pui și tu ca cardașii ței.“

La porța Casârmei, copiii se îndesă în fie-care di cu trofeele smulse de la bieții curcani, cari, dacă femeile nu vor lua cuvenitele mēșuri, în curând vor fi toți jumuliți. „Rēșoiul.“

* (Viêtă miraculoasă.) „Times“ anunță môrtea, la Market Harborough, a Martei White, al cărei traiu de cinci ani de diie constituia un adevărat fenomen medical. În urma unei bôle nervôse, această tēnără a rēmas în timp de peste patru ani fără a lua cel mai mic nutriment.

Medicii i-au păstrat viêtă prin ajutorul inecțiilor sub cutonate de morfina

Acest cas al tinerii estraordinare a escitat în cel mai înalt grad curiositatea lumei medicale. Autopsia ce s'a făcut a demonstrat că organele nutrițiunei nu funcționase de un timp nedeterminat.

* (Indiele Engleze). Documentul statistic prezentat parlamentului englez dă suprafacia Indiei administrată de guvernul britanic ca fiind de 909,834 mile, și 191,065,445 locuitori. Statele indigene au o populație de 48,233,978 locuitori. Dacă se adaogă posesiunile franceze și portugeze în India, găsim o suprafaciă totală de 1,484,150 mile pătrate și o populație de 239,978,595 locuitori. Cătră India britanică se descompun ast-fel: 139,343,820 indieni; 1,174,436 schis; 40 milioane 867,125 mahomedani; 2,832,851 budiști; 897,682 crestini; 5,417,304 de alte religiuni și 552,228 a căror religiune e necunoscută.

Din același document se vede că, în cursul anului din urmă, 21,391 persoane au fost ucise în India britanică de fiarele selbatice și de șerpi veninoși; numărul animalelor ucise se ridică la 48,234. Guvernul a plătit, în aceste 12 luni, 300,000 franci pentru esterminarea șerpilor și a fiarelor selbatice.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Plântē insectivore.*)

Plântē insectivore!? Acesta pare a fi cel puțin un paradoxon, dacă nu un non sens. Căci noi știm că, plântēle nu au facultatea mișcării active ca să pôte fi în stare a umbla după nutrimentul de lipsă, și chiar dacă ele ar fi în stare să-și câștige nutrimentul lor prin mișcare activă, cum să l'mistue deôrece le lipsește stomachul? Așa vor objecta mulți dintrē cetitori și nu cu nedrept, căci privind la plântēle și animalele din jurul nostru vedem că numai ceste din urmă au însușirea locomotiunei, s'eu mai în general, a mișcării active, că numai ele au un canal de digestiune, pecând plântēle tocmai prin aceea le deosebim de animale că, ele sânt ficsate în pământ și nu au canalul de digestiune, în care să se introducă, să se mistue, să se absorbă și să se asimileze nutrimentul de trebuință trupului. Dacă însă ne întindem privirile dela plântēle și animalele, ce ne încunjură, mai departe la plântēle și animalele de o organizațiune mai inferiôră, ne convingem că, criteriile tocmai înșirate nu mai au valôre, deôrece aflăm o mulțime de animale, precum sânt coralele și sponghiile, cari fiind lipsite de facultatea locomotiunei, sânt ficsate la un loc pre care nu l pot părăsi în întreg cursul vieții, și érași aflăm plântē precum alge, feregi și bureți, cari ce puțin în anumite stadii ale desvoltăre lor, se mișcă tot atât de liber și arbitrar, precum numai se pot mișca organisme cu caractere espres animale. Pe de altă parte întimpinăm animale, precum sânt multe înfusorii și rizopodele, cari fiind lipsite cu desêvârșire de canalul de digestiune, se nutresc, asemenea plântēlor inferiôre, prin pareții trupului lor nutrimentul de lipsă din materiile fluide ce le încunjură. Astfel dar aflăm caractere animale la plântē și caractere de plântē la animale.

Odată incredințați despre realitatea acestor lucruri și mai familiarizați cu fenomene de felul celor espuse, tesa despre plântēle insectivore nu ni se va mai părea atât de paradoxă. Natura, de si urmază unor legi statorite și neștrămutate, totuși în marginile acestor legi iubesc a-și reserva libertatea lucrării sale și astfel ea adese prin aceleași mijlôce produce efecte diferite, și prin mijlôce diferite, adese aceleași efecte. Noi până acuma știm că, plântēle își trag nutrimentul lor parte din acidul carbonic ce se află în atmosferă și pre care îl descompun cu ajutorul frunzelor în carbon și oxigen, însușindu-și carbonul prin asimilațiune, parte din materiile disolvate de prin pământ, pre cari le absorb cu ajutorul rădăcinilor. Dintre materiile de neapărată trebuință pentru nutrirea plântēlor, cele azotose au un rol foarte însemnat, căci azotul este o parte constitutivă însemnată a trupului plântēlor. Dar cu tôte că azotul face trei din patru părți ale aerului atmosferic, și se află afară de aceea în tôte corpurile animale și vegetale, nu se cunoscea plântă care să primescă azotul de-a dreptul din aer, s'eu din corpurile organice, prin mijlocirea frunzelor, ci întreg azotul ce i trebuie plântēi se absorbe din pământ în formă de amoniac.

Prin cercetările renumitului și eruditului naturalist englez Charles Darwin, care prin opurile sale de mainainte despre „variațiunea animalelor și plântēlor în stare de domesticațiune“, despre „originea speciilor“ și despre „descendența omului“ a fă-

* Insectenfressende Pflanzen von Ch. Darwin aus dem Englischen übersezt. Gart. 1876

